

Utarbeidelse av intensjonsplan¹

I forbindelse med flere av de sammenslåingene som er gjennomført under frivillighetslinja, har det vært utarbeidet en intensjonsplan som grunnlag for folkeavstemningene.² Dette har vært nyttig fordi det i forbindelse med en kommunesammenslåing er mange spørsmål som er av politisk karakter, og som en utredning ikke kan gi et direkte svar på. Utredningene kan bidra til å skape en bedre forståelse for status og utfordringer som kommunene står overfor på ulike områder, både i dag og framtiden. Dette kan dreie seg om ulike temaer og problemstillinger knyttet til befolknings- og næringsutvikling, økonomi, tjenesteproduksjon, forvaltning og myndighetsutøvelse, samfunnsutvikling og demokrati. Videre kan utredningene si noen om potensielle fordeler og ulemper en kommunesammenslåing kan gi på ulike områder. Hvordan man velger å håndtere de muligheter en kommunesammenslåing gir, vil imidlertid være avhengig av politiske prioriteringer.

Intensjonsplanene har dermed vært viktig for å tydeliggjøre fra politisk hold hvorfor man ønsker sammenslåing og hva man vil oppnå med dette.

Intensjonsplanene har beskrevet hva man vil oppnå med sammenslåingen og det er gjerne definert både hovedmål og delmål. Videre er det bl.a. beskrevet hvor kommunesenteret skal være, hvordan kommunale tjenester skal styrkes, hvordan ulike kommunale funksjoner skal lokaliseres og hvordan ansatte skal håndteres i prosessen. Erfaringene tilsier imidlertid at det ikke uten videre er lett å komme fram til en slik avtale. Slike prosesser krever også godt lederskap, god medvirkning og forankring. Erfaringene tilsier at det vil være en fordel om den største kommunen eller senterkommunen utøver en viss raushet. Det er gjerne frykt for at senterkommunen skal utvikle seg på bekostning av de andre. Både Bodø, Kristiansund, Harstad og Inderøy, er eksempler på senterkommuner som utviste raushet i sine respektive sammenslåingsprosesser. Bodø var f.eks. tydelig på at dersom kommunen skal utvikle seg videre som et regionsenter, er man også avhengig av positiv utvikling i et velfungerende omland.³ Forutsetningene og mulighetene for framtidig utvikling kan variere fra område til område, og det er nødvendigvis ingen garanti for at man med felles utviklingsstrategier klarer å skape en utvikling som alle steder ser seg tjent med. Likevel vil det være viktig å diskutere og synliggjøre hvordan man gjennom en kommunesammenslåing eventuelt kan bidra til et styrket og balansert nærings- og stedsutviklingsarbeid som kan komme hele den nye

¹ Brandtzæg, B. A. (2014) Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing. Erfaringer og innspill fra frivillige sammenslåinger TF-notat 35/2014 – Kapittel 5

² Sunde, H. & Brandtzæg, B.A. 2006. Å bygge en ny kommune! Erfaringer fra gjennomføring av fire kommunesammenslutninger. – Asplan Viak og Telemarksforsking-Bø.

³ Brandtzæg, B.A. 2009. Frivillige kommunesammenslutninger 2005-2008. Erfaringer og effekter fra Bodø, Aure, Vindafjord og Kristiansund. – Telemarksforsking. Rapport nr. 258

kommunen til gode.⁴ Uten gode prosesser i forhold til dette, er erfaringene at man lett havner i en skyttergravsdebatt der positiv dialog er fraværende.

Her må man også være villig til å akseptere at steder kan ha ulik utvikling. Dersom man får etablert nye arbeidsplasser på ett sted i regionen, vil det kunne virke positivt for alle steder innen pendleravstand til dette. Ved en kommunesammenslåing kan mer fokus rettes mot å trekke til seg arbeidsplasser utenfra regionen i stedet for å konkurrere seg imellom. For å lykkes er det viktig med felles strategier i forhold til dette.

I forbindelse med de frivillige sammenslåingene som er gjennomført, har det vært fokus på målsetninger om å styrke fagmiljøene og skape bedre tjenester for innbyggerne, men den viktigste målsetningen har vært å skape mer livskraftige og attraktive kommuner. Intensjonsplanene mellom Inderøy/Mosvik og Ølen/Vindafjord kan tjene som eksempler på hvordan slike planer kan utformes. Disse er gjengitt nedenfor.

Intensjonsplan for kommunesammenslåing mellom Inderøy og Mosvik kommuner:⁵

Intensjonsplan

Intensjonsplanen ble utarbeidet vinteren 2010 av politiske arbeidsgrupper fra begge kommuner. Intensjonsplanen er det styrende dokument som ligger til grunn i prosessen med sammenslåing av kommunene.

Intensjonsplan – kommunesammenslåing mellom Inderøy og Mosvik kommuner. Vedtatt i Mosvik og Inderøy kommunestyre i april og mai 2010

Innledning

Inderøy og Mosvik kommune tar sikte på å slå seg sammen til en kommune fra 01.01.2012. Det er kommunestyrene i de to kommunene som vedtar om kommunene skal slå seg sammen eller ikke. I Mosvik vil det bli avholdt en rådgivende folkeavstemning. Inderøy vil ikke avholde folkeavstemning, men i stedet foreta en opinionsundersøkelse blant befolkningen i kommunen.

Mål for kommunesammenslåinga

Hovedmål:

- Etablere en livskraftig og attraktiv kommune i hjertet av Innherred.
- Sikre og videreutvikle kvalitet i tjenestene til innbyggerne.

Delmål:

- Videreføre det beste i begge kommuner inn i den nye kommunen.
- Sikre en demokratisk styring av den nye kommunen.

⁴ Brandtzæg, B.A. 2014. Kommunestruktur og regional utvikling. Betydning av identitet og tilhørighet. TF-notat nr. 14/2014.

⁵ <http://www.nyeinderoy.no/intensjonsplan.168227.no.html>

- Sikre at den nye kommunen innfrir krav fra statlige myndigheter gjennom et bredt faglig miljø.
- Sikre grunnlaget for kostnadseffektive tjenester ut fra tilgjengelige økonomiske ressurser.
- Etablere attraktive bolig- og fritidsområder i alle deler av kommunen
- Sikre gode oppvekstvilkår gjennom utvikling av gode nærmiljø.
- Styrke grunnlaget for en offensiv og samordna næringsutvikling og et rikt kulturliv blant annet gjennom aktivt bruk av næringsfond. Med ønske om et positivt fokus på utvikling i Mosvik, vil kraftverksmidler som i dag tilføres lokalt næringsfond, i en overgangsperiode brukes i Mosviksamfunnet.
- Være en utviklende og attraktive arbeidsplass for de ansatte.

Kommunesenter

Kommunestyrene går inn for at kommunesenteret legges til Sakshaug. Kommunestyrene legger til grunn at dette på sikt vil tjene alle deler av den nye kommunen. Av distriktpolitiske hensyn er det viktig å velge et kommunesenter som vil ha utviklingspotensial i samarbeid og konkurranse med andre sentre i Innherred.

Kommunenavn og kommunevåpen

Kommunestyrene går inn for at kommunenavnet blir Inderøy kommune og at den nye kommunen skal få nytt kommunevåpen.

Hva skal kommunesenteret inneholde?

Kommunesenteret skal legges til det nye kommunehuset som bygges på Inderøy. Kommunesenteret skal inneholde kontor til ordfører, rådmann med stab og alle andre tjenestefunksjoner som naturlig hører heime i kommunens sentraladministrasjon.

Prinsipper for organisering av den nye kommunen

Det er et mål å lage en enkel og kostnadseffektiv administrativ struktur, med politisk demokratisk forankring. Strukturen kan bli forskjellig i forhold til dagens struktur i de to kommunene, men det kan være en fordel ikke å foreta en omfattende omstrukturering i forbindelse med kommunesammenslåinga.

Tjenesteenheter i Mosvik

Kommunestyrene legger til grunn at en skal beholde og videreutvikle følgende tjenester i Mosvik:

- Barnehage
- Barneskole
- Sykeheim med kjøkken
- Legekantor
- Servicekantor

Større ansvar og flere oppgaver til kommunene innen helse-, pleie- og omsorgssektoren, gir muligheter for økt satsing på disse tjenestene også i Mosvik.

Ansatte

En viktig målsetting med kommunesammenslåinga er en kompetent og effektiv tjenesteproduksjon med attraktive og utviklende arbeidsplasser for ansatte. Kommunestyrene gir garantier for at ingen ansatte skal sies opp som følge av prosessen. Eventuelt overtallige skal tilbys nye oppgaver i den nye kommunen.

Rådgivende folkeavstemning

Mosvik kommune skal avholde rådgivende folkeavstemning 30. og 31. mai 2010. Kommunestyrene i Inderøy og Mosvik fatter endelig vedtak i juni.

Intensjonsplan for kommunesammenslåing mellom Ølen og Vindafjord kommuner:⁶

INTENSJONSPLAN - KOMMUNESAMANSLÅING MELLOM VINDAFJORD OG ØLEN KOMMUNAR.

Innleiing:

Dei to kommunestyra inviterer innbyggjarane til å ta standpunkt til om dei to kommunane skal slåast saman til ein kommune. Dersom det er fleirtal for dette i begge kommunane vil kommunestyra følgje veljarane sitt råd og søkje om å få slå kommunane saman frå 01.01.06.

I ein ny kommune vil sjølvstøtt eit nytt kommunestyre bestemme. Avgjersler om organisering av den nye kommunen frå første dagen vil bli gjort av dei kommunestyra som blir valde hausten 2003. Dei to kommunestyra som inviterer til folkerøysting, har likevel vorte samde om følgjande intensjonar for ein ny kommune.

1. Mål for kommunesamanslåinga:

Hovudmål:

- Sikre ein livskraftig distriktskommune på Indre Haugalandet.

Delmål:

- Styrke grunnlaget for samordna næringsutvikling og kulturliv i distriktet.
- Sikre og vidareutvikle kvalitet i tenestene til innbyggjarane gjennom eit breitt fagleg miljø i tenesteytande einingar.
- Skape grunnlag for kostnadseffektive tenester ut frå tilgjengelege økonomiske ressursar.

⁶ Sunde, H. & Brandtzæg, B.A. 2006. Å bygge en ny kommune! Erfaringer fra gjennomføring av fire kommunesammenslutninger. – Asplan Viak og Telemarksforsking-Bø.

- Tale utad med større styrke og ei felles røyst.
- Vere ein utviklande og attraktiv arbeidsplass for dei tilsette.

2. Kommunesenter:

Kommunestyra går inn for at kommunesenteret vert Ølen. Kommunestyra legg til grunn at dette på sikt vil tene alle deler av den nye kommunen. Av distriktpolitiske omsyn er det viktig å velje eit kommunesenter som kan ha utviklingspotensiale i konkurranse med andre sentra i regionen.

3. Kommunenamn:

Kommunestyra går inn for at kommunenamnet vert Vindafjord. Dette vert lagt fram for departementet til godkjenning.

4. Kva skal kommunesenteret innehalde:

Kommunesenteret skal innehalde kontor til ordførar, og rådmann med stab. Kommunestyra legg vidare til grunn at eksisterande kommunal bygningsmasse i Vindafjord og Ølen skal nyttast så langt det er praktisk og økonomisk mogeleg. Ut over dette ønskjer ikkje kommunestyra på dette tidspunktet å gå i detaljar kring fordeling av funksjonar og arbeidsplassar.

5. Prinsipp for organisering av den nye kommunen:

Både for den politiske - og den administrative strukturen er målet å lage ein enkel og kostnadseffektiv organisasjon. Strukturane kan bli annleis enn slik dei er i dei to kommunane i dag. Det vert på dette tidspunkt ikkje lagt ytterlegare føringar på utforming av strukturane. Kommunestyra som vert valde hausten 2003 tek endeleg avgjerd kring desse.

6. Tilsette:

Ei av målsetjingane med kommunesamanslåinga er å redusere kostnadene. Medarbeidarar som evt. måtte bli overtalige vil kommunestyra freiste å løyse gjennom omplassering og naturleg avgang.

7. Bruk av disponibel formue frå dei to kommunane:

Disponibel formue frå dei to kommunane skal disponerast av det nye kommunestyret til beste for innbyggjarane i den nye kommunen. Hovudprinsippet er at aksjeposten i Haugaland Kraft ikkje skal realiserast.

I åra fram til ei samanslåing skal dei to kommunane orientere kvarandre gjennom styringsgruppa om aktuelle investeringsprosjekt som kommunane arbeider med. Dette gjeld prosjekt med ei kostnadsramme over kr. 1 mill., og før prosjekta evt. er vedtatt av kommunestyret. Første gong gjeld dette for budsjettåret 2004.

8. Rådgjevande folkerøysting:

Kommunestyra vil følgje dei råd som blir gitt med simpelt fleirtal i dei to kommunane i folkerøystinga.